

مدیریت ریسک پروژه های B.O.T

خالق براتی^۱، دکتر مسعود مفید^۲، محمدعلی قاسمی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف

۲- استاد دانشکده عمران دانشگاه صنعتی شریف

۳- دادرسی دادگاه بخش عسلویه

Khalegh.barati@yahoo.com

خلاصه

استفاده از روش ساخت- بهره برداری-انتقال B.O.T بوسیله دولتها، در راستای حرکت به سمت خصوصی سازی پروژه های بزرگ دولتی رو به افزایش است. این روش با واگذاری تأمین مالی و طراحی و اجرا و بهره برداری به بخش خصوصی، اکثر ریسکها را به این بخش منتقل میکند. این مقاله ابتدا ریسکهای اصلی را که سرمایه گذاران و وام دهندگان در پروژه های B.O.T با آن روبرو هستند خصوصاً در کشورهای در حال توسعه، مانند ایران، تعیین میکند و سپس بعضی روشهایی را که سرمایه گذاران و وام دهندگان بوسیله آن سعی در کاهش این ریسکها دارند شرح میدهد. بخش خصوصی معمولاً تمایل دارد ریسکهایی را که کنترل بیشتری روی آن دارد بپذیرد و در مقابل ریسکهایی که بنظر میرسد کنترل کمتری بر روی آن دارد بدنبال حمایت های دولت میباشد.

کلمات کلیدی: پروژه زیربنایی، B.O.T، شناسایی و مدیریت ریسک، بخش خصوصی

۱. مقدمه

بحث شناسایی، تخصیص و مدیریت ریسک به عنوان یکی از مهم ترین عوامل مؤثر در موفقیت هر پروژه محسوب می شود. از اینرو قبل از شروع یک پروژه همه شرکت کنندگان در مناقصه تمایل به شناسایی ریسکهای پروژه دارند. اجرای یک پروژه با روش BOT و یا دیگر روشهای متداول، هیچ گونه تغییری در ریسکهای اساسی پروژه بوجود نمی آورد. تنها تفاوت عمده روش BOT با دیگر روشها، انتقال اغلب ریسکهای پروژه از سوی دولت به بخش خصوصی میباشد. ریسکها در پروژه های زیربنایی بدلیل میزان بالای سرمایه مورد نیاز و نیز زمان زیاد اجرای چنین پروژه هایی افزایش می یابند و از طرف دیگر با توجه به بلند مدت بودن دوره قرارداد، پیش بینی بسیاری از عوامل مؤثر بر فرآیند مالی پروژه بسیار دشوار و نامطمئن می باشد. از اینرو تجزیه و تحلیل خطرات بالقوه در هر مقطع زمانی و برای هر نوع فعالیت در طول مدت واگذاری امتیاز از اساسی ترین چالشها بین دولتها و مؤسسين پروژه های BOT بوده و شناسایی و مدیریت ریسکها، نقش کلیدی در ساخت و تأمین مالی پروژه های BOT بازی خواهد کرد. در این مقاله با بهره گیری از مقالات و مطالعات انجام یافته در زمینه ریسکهای پروژه، سعی شده است درسهای بدست آمده از تجربیات تعدادی از پروژه در حال بهره برداری یا در مرحله ساخت (بخصوص کشورهای در حال توسعه) لحاظ شود. اطلاعات این مقاله اغلب از مجلات، کنفرانسها، و جستجوهای اینترنتی بدست آمده است. نظرمتخصصان و کارفرمایان داخلی از طریق پرسش نامه هایی جمع آوری و لحاظ شده است. همچنین مصاحبه های حضوری نیز با کارفرمایان دولتی و مشاوران خصوصی آنها، انجام گرفته است.

^۱ عنوان شغلی نویسنده اول

^۲ عنوان شغلی نویسنده دوم

^۳ عنوان شغلی نویسنده دوم